

Notat

MILJØMINISTERIET

Miljøstyrelsen

Miljøteknologi
J.nr. MST-146-00229
Ref. RASBO
Den 18. september 2009

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG OG MILJØ- OG PLANLÆGNINGSUDVALG

Kommissionens meddelelse "Miljøpolitisk Årsberetning for 2008"

KOM(2009) 304 endelig

1. Status

Kommissionen sendte den 24. juni 2009 ovennævnte meddelelse til Rådet og Europa-parlamentet.

Kommissionen udarbejder årligt en beretning om miljøpolitikken, hvori der gøres rede for udviklingen af den europæiske miljøpolitik i det pågældende år samt indkredses vigtige igangværende politiske initiativer og udfordringer, som vil kræve en yderligere indsats.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketinget.

Der forventes ikke en egentlig rådsbehandling af meddelelsen.

2. Formål og indhold

Svingende råvare-, fødevarer- og energipriser, øget pres på miljøet og en økonomisk krise stiller EU overfor større og større udfordringer og understreger behovet og mulighederne for, at EU bevæger sig hurtigere hen imod en ressourceeffektiv økonomi med lav CO₂-udledning. Kommissionen fremhæver i meddelelsen de resultater fra 2008, som er rettet mod at tilvejebringe en sådan ændring, ligesom der peges på initiativer og udfordringer, hvor der vil kræves en større indsats.

Kommissionen bemærker at miljøpolitikken er kommet på toppen af den politiske dagsorden og i stigende grad vil få indflydelse på politikområder som transport, energi, landbrug, samhørighed, industri samt forskning og udvikling, men også at der stadig er behov for en betydelig indsats for at vende mange miljøforringelsestendenser og skabe en ressourceeffektiv økonomi med lav CO₂-udledning.

Kommissionen fremhæver, at den økonomiske krise byder på en enestående mulighed for at skabe en mere grøn økonomi, hvor en stærkere miljøpolitik vil kunne bidrage til at fremme den økonomiske genopretning og en varig konkurrenceevne. Den europæiske økonomiske genopretningsplan er et eksempel herpå.

Kommissionen peger på klimaændringerne som en af de største trusler mod planeten. Den årlige rapport vedrørende gennemførelsen af Kyoto-protokollen viste i 2008, at EU og de fleste medlemsstater er godt på vej mod at opfylde deres forpligtigelser. Den første prioritet for klimapolitikken er, at der i København opnås enighed om en global klimaafnåte, der bør involvere alle de lande, som har de største emissioner, herunder: USA, Kina, Indien og andre store udviklingslande som ikke har reduktionsmål under Kyoto-protokollen.

I januar 2008 omsatte Kommissionen fremtidige reduktionsforpligtigelser i konkrete tiltag ved at vedtage en klima- og energipakke med forslag om en forbedring af EU's emissionshandelsordning (ETS) og med forslag til et direktiv med juridisk bindende mål for andelen af vedvarende energi og med et regelsæt for sikre og pålidelige teknologier for udskillelse og underjordisk lagring af kulstof. Rådet og Parlamentet vedtog direktivet i december 2008, ligesom de i løbet af 2008 nåede til enighed om at inddrage luftfartsektoren i ETS.

Af øvrige klimaforanstaltninger nævnes: enighed om fremtidige mål for CO₂ emissionerne fra biler; revideret direktiv om brændstofkvalitet; planlægning om lovgivning i forhold til reduktion af emissioner fra søfarten; fremlæggelse af forslag til den anden strategiske redegørelse; lancering af Den Globale Fond for Energieffektivitet og Vedvarende Energi (GEEREF); fremlæggelse af hvidbog med rammerne for en forbedring af EU's modstandsdygtighed over for klimaændringerne.

Arbejdet med samarbejdsaktiviteter, uddannelsesaktiviteter og en integreret tilgang i forhold til katastrofeforvaltningen har været en del af Kommissionens arbejde - blandt andet under hensyntagen til klimaændringerne.

Kommissionen hæfter sig ved at tabet af biodiversitet i Europa og globalt forværres af klimaændringerne, og at tabet udgør en alvorlig trussel mod vores livskvalitet, naturmiljø og økonomi. Ifølge de første resultater af undersøgelsen "the Economics of Ecosystems & Biodiversity", som blev offentliggjort på den 9. partskonference for Biodiversitetskonventionen i maj 2008, skønnes det, at det globale tab af økosystemydelse årligt beløber sig til 50 mia. EUR. Selvom fugle- og habitatdirektiverne indeholder et solidt retsligt grundlag for beskyttelse af arter og habitater, og EU's landbrugsstøtteordninger i stigende grad understøtter natur- og miljøhensyn, viste en midtvejsevalueringen i 2008 af handlingsplanen for biodiversitet, at det trods fremskridt er højst usandsynligt, at vi med den nuværende indsats vil kunne nå målet om at standse tabet af biodiversitet senest i 2010.

En af de mest presserende udfordringer er bekæmpelse af skovrydning og beskyttelsen af de tilbageværende skove i verden. Skovrydning har betydelige konsekvenser for artstab og klimaændringer, og tegner sig for ca. 20 % af de globale drivhusgasemissioner, dvs. for mere end EU's samlede emissioner. EU fremlagde i 2008 to initiativer til beskyttelse af de globale skove og er desuden i færd med at undersøge muligheden for at etablere bæredygtighedskriterier for biomasse.

På det globale plan blev der på biodiversitetskonventionens samling desuden nået enighed om en vidtrækkende indsats for at rette op på det aktuelle tab af biodiversitet. Fokus er her bl.a. på rammer for udvikling af bæredygtige biobrændsler, beskyttelse af biodiversitet i skove og i havene og på etablering af en international ordning om adgang til og deling af fordele fra genetiske ressourcer.

På kemikalieområdet er REACH blevet operationel, og der er i øvrigt en række andre foranstaltninger, som enten er vedtaget eller under forberedelse. Det gælder eksempelvis mht. klassificering, mærkning og emballering af farlige stoffer, eksport af kviksølv, anvendelsen af pesticider m.v.

I juni trådte direktivet om luftkvalitet og renere luft i Europa i kraft. Kommissionen fremlagde i juli 2008 også en række initiativer for grønnere transport for at opnå en mere bæredygtig transportsektor, herunder en bedre prisfastsættelse af diverse transportformer, så de bedre afspejler de faktiske omkostninger for samfundet. Kommissionen og medlemslandene har bidraget til ændring af Marpol-konventionen, som vil reducere SO_x og PM- emissioner fra den internationale søfart. I 2008 fortsatte endvidere proceduren for vedtagelse af Kommissionens forslag om ny lovgivning for industriemissioner.

På vandområdet vedtog Rådet i 2008 et direktiv om miljøkvalitetskrav til overfladevand, der fastlægger koncentrationsbegrænsninger for 30 forurenende stoffer, og som er den sidste del af den lovgivning, der skal understøtte vandrammedirektivet. Næste skridt er at udvikle vandområdeplaner i 2009. En undersøgelse har vist at, at vandeffektiviteten i EU vil kunne forbedres med næsten 40 % alene ved hjælp af teknologi. Ligeledes blev vedtaget et havstrategirammedirektiv, der ud fra en økosystembaseret tilgang pålægger medlemsstaterne at udvikle havstrategier med de foranstaltninger der er nødvendige mhp. at opnå eller bevare en god miljøtilstand i EU's havområder senest i 2020. Havstrategirammedirektivet udgør miljøpillen i EU's maritime politik.

Kommissionen fremlagde i juli 2008 en handlingsplan for bæredygtigt forbrug og produktion og en bæredygtig industripolitik, der som centralt element indeholder et sæt dynamiske lovgivningsmæssige rammer, der løbende skal forbedre produkternes miljøvenlighed samt udbrede brugen af de mest miljørigtige produkter blandt forbrugerne. Desuden er den frivillige ordning for miljøledelse blevet revideret, og der er planlagt en kontrolordning for miljøteknologi, som skal øge købernes tilid til nye miljøteknologiers præstationer.

Kommissionen fremhæver på affaldsområdet det reviderede affaldsrammedirektiv, der fokuserer på affaldsforebyggelse, forpligter landene til at udarbejde nationale affaldsforebyggelsesprogrammer, og fastlægger visse mål for genanvendelse af affald. Kommissionen har fremlagt forslag til EU-strategi for forbedret ophugning af skibe, forslag til reviderede direktiver om affald af elektrisk og elektronisk udstyr, og Kommissionen vedtog en grønbog om håndtering af bioaffald.

En proportionel analyse af den administrative byrde indgår nu som standardelement i udformningen af miljøpolitikker. Fem eksisterende politikker blev undersøgt i 2008, og resultaterne viser, at den administrative byrde, der er forbundet med EU's miljøpolitik er let i sammenligning med andre politikområder. Kommissionen vil i november fremlægge planer mhp. at forbedre gennemførelsen af EU's miljøforskrifter, herunder en forbedring af sit håndhævelsesarbejde gennem fokus på fundamentale eller systematiske overtrædelser.

3. Europa Parlamentets udtalelser

Europaparlamentet har ikke udtalt sig om sagen.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. konsekvenser for Danmark

Kommissionens meddelelse har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, økonomiske eller miljømæssige konsekvenser for Danmark.

6. Høring

Sagen har ikke været i høring i miljøspecialudvalget, idet der er tale om en af Kommissionen allerede vedtaget årsberetning, der ikke forventes en rådsbehandling af. Skulle dette blive tilfældet vil der ske en behandling efter sædvanlig procedure.

7. Forhandlingssituationen

Der er ikke indledt forhandlinger om meddelelsen.

8. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen tager Kommissionens meddelelse til efterretning.